

Hastane Okullarına Yönelik Geliştirilen Eğitici Eğitimi Programının Öğretmenler Üzerindeki Etkisi

Halil KAMIŞLI¹, Tuğba YANPAR YELKEN², Cenk AKAY³

¹Dr, Çukurova Devlet Hastanesi, ballper77@hotmail.com

²Prof.Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, tyanpar@mersin.edu.tr

³Yrd.Doç.Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, cenkakay35@hotmail.com

Geliş Tarihi/Received: 9.1.2016

Kabul Tarihi/Accepted: 9.5.2016

e-Yayım/e-Printed: 17.10.2016

DOI: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.705>

ÖZ

Hastanede yatan okul dönemi çocukları, hastaneye, hastalık sürecine, tekrar okula döndüğünde derslerine, arkadaşlarına uyum sağlamada fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu olumsuz etkileri azaltmak amacıyla dünyada ve Türkiye’de hastane okulları açılmıştır. Yapılan araştırmalarda hastane okulu öğretmenlerine yönelik bir hizmet içi eğitim programına ihtiyaç duyulduğu belirlenmiş ve bu öğretmenlere yönelik bir hizmet içi eğitim programı geliştirilmiştir. Bu araştırmada geliştirilen hizmet içi eğitim programının, öğretmenlerin akademik başarı puanlarına etkisinin belirlenmesi ile uygulama öncesi-sonrasında mesleki yeterlilik düzeylerine ve programa yönelik görüşlerinin alınması planlanmıştır. Ayrıca verilen hizmet içi eğitim programının uygulama sürecindeki etkililiğine ilişkin öğretmen düşünceleri de alınmıştır.

Tarama modelinde betimsel olan bu araştırma için hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2013–2014 öğretim yılında Ankara ilinde bulunan tüm hastane okullarında görev yapan 17 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, hizmet içi eğitim programına katılan öğretmenlerin, hastalık bilgisi, iletişim, ölçme-değerlendirme ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik akademik başarı puanlarının ve mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin eğitim sonrası olumlu yönde artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hastane okulları, hastane sınıfı, özel eğitim

The Effect of The Training of The Trainers Programme on Hospital School Teachers

ABSTRACT

The children staying in hospital at their school time may have psychological, physical and social problems towards hospital, illness period, lessons and friends when they go back to school. Hospital schools have been founded in order to reduce these negative aspects. The researches have revealed that an in-service training for the hospital school teachers is a lack and for his reason a training programme has been developed. It is aimed to determine the effect of the in-service training programme on the teachers' academic achievement scores and obtain their opinions for occupational competencies and the programme itself.

Qualitative and quantitative data were collected for this survey-based research. The study group was formed of 17 teachers working at all the hospital schools in Ankara. At the end of the research, teachers' academic achievement scores for illness knowledge, communication, teaching-learning process and measurement-evaluation, have been increased positively. Furthermore they declared an affirmative progress related with their occupational competencies.

Keywords: Hospital schools, hospital class, private education

1. GİRİŞ

Temel eğitim süreci her çocuğun gelişimi için önemli bir yer tutmaktadır. Bu sürecin sekteye uğraması ve aksatılması çocuğun gelişimi açısından büyük sorunlar yaratabilmektedir. Çünkü okul, çocuğun yaşamındaki ilk toplumsal kurumdur. Çocuk, okula başlamakla yeni bir yaşama başlamaktadır. Yaşamında gerekli olan dersleri ve bilgileri, topluma uyum sağlaması için gerekli sosyal becerileri okulda kazanır. Çocukların dünyaya başarılı bir şekilde uyum sağlamasında ve yakın ilişkiler kurmasında olumlu bir okul deneyiminin etkili olduğu bilinmektedir (Vance & Eiser, 2002). Fakat çocuklar zaman zaman hastalık ve hastaneye yatma durumlarından dolayı okula gidemeyebilmektedirler. Hastalık ve hastaneye yatma durumu hangi yaşta olursa olsun çocukların yaşamını olumsuz etkilediği gibi okul yaşantısını da olumsuz etkileyen bir unsurdur. Uzun süre hastanede veya evinde tedavi gören çocukların okula döndüklerinde okula uyum ve akademik performans ile ilgili sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Çocuklarda, yaşadıkları hastalıklara bağlı olarak, fiziksel yetersizlikler meydana

gelmekte ve bu fiziksel yetersizlikler, çocuğun spor faaliyetleri gibi fiziksel beceri gerektiren aktivitelerde akranları kadar başarılı olamamasına sebep olmaktadır. Bu başarısızlıklarda çocuklarda, düşük benlik saygısı ve aşağılık duygusu gibi psikososyal sorunların gelişmesine neden olabilmektedir. Hatta kanser gibi bazı hastalıkların tedavisi tamamlandıktan yıllar sonra dahi çocukların fiziksel performansında ve günlük yaşam aktivitelerini sürdürmede yetersizlikler devam edebilmektedir (Ness, Mertens & Hudson, 2005; Patenaude & Kupst, 2005).

Hastalık ve hastanede yatma durumu, yukarıda bahsedilen olumsuz fiziksel durumlara ek olarak, çocuklarda öğrenme güçlüğü, hafızada zayıflama, konuşamama gibi bazı bilişsel sorunlara neden olabilmektedir (Butler & Mulhern, 2005; Patenaude & Kupst, 2005; Prevatt, Heffer & Lowe, 2000; Vannatta, Gartstein & Short, 1998). Hasta çocuklar fiziksel görünümündeki kalıcı ya da geçici değişiklikler nedeniyle arkadaşlarının kendisiyle dalga geçebileceğini düşüncesi ile okula gitmek istemeyebilmektedirler. Bu nedenden dolayı artan okul devamsızlığı öğrenme fırsatlarını azaltmakta ve akademik başarısızlığa yol açmaktadır (Eiser, Hill & Vance, 2002; Lähtenmäki, Huostila, Hinkka & Salmi, 2002; Prevatt ve diğerleri, 2000; Vannatta ve ark., 1998). Ayrıca hastalık durumu sadece çocukta değil, uzun dönemde ebeveyn ve kardeşler üzerinde de ruhsal ve psikososyal risklerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Fazlıoğlu, Hocaoğlu & Sönmez, 2010; Gönener & Görak, 2009; Sean, 2002; Aktaran: Erdogan & Karaman, 2008).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde çıkan ortak sonuç; çocukların, hastaneye, hastalık sürecine, tekrar okula döndüğünde derslerine, arkadaşlarına uyum sağlamada fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunlar yaşayabileceğidir. Ayrıca buna bağlı olarak çocukta akademik başarısızlık ve duygusal çöküntü görülebileceğidir. Fakat hastalık ve hastanede yatma durumlarının, çocuğun sonraki yaşantısındaki olumsuz yönde etkileri alınabilecek önlemler ile azaltılabilir (Aktaş, 1992; Elçigil, 2007). Bunun içinde olumsuz etkileri azaltacak, çocukların hastalık süreci ve hastaneye uyumunu kolaylaştıracak, okul dönemi çocuklarının okul yaşantılarının kesintiye uğramadan hastane ortamında devam ettirebilmesini ve çocuğun kendi okuluna dönüşünde eğitiminin kesintisiz devamının sağlanmasını sağlayacak yapılanmaya ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın giderilmesi adına dünyada ve Türkiye’de hastane okulları açılmıştır. Bu okullar, yatarak tedavi gören ve süregelen hastalığı nedeniyle örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak durumda olan ilköğretim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini kesintisiz sürdürmeleri amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve üniversiteler arasında imzalanan protokole göre hastanede açılan eğitim kurumlarıdır (Baykoç, 2006). Hastanede tedavi altında bulunan çocukların eğitim hakkından faydalanmasını sağlamak ve moral düzeylerini arttırarak tedavilerine katkıda bulunmak amacı ile açılan hastane okulları, okul dönemi çocuklarının hastanede kaldıkları süre içinde okul yaşantılarının devam ettirilmesinde büyük rol oynayan önemli kurumlardır. Fakat literatür incelendiğinde hastane okulları ile ilgili çok fazla araştırmaya rastlanmamaktadır. Bu kadar önemli bir misyona sahip eğitim kurumları ile ilgili fazla çalışma yapılmaması bir problem olarak görülmektedir.

Hastane okullarında görev yapan öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atanmış olup, genellikle Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunlardır. Öğretmenler normal okullarda uygulanan öğretim programını uygulamaktadırlar. Fakat görev yapılan ortam ve burada eğitim görececek öğrencilerin özel durumları düşünüldüğünde, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin; alan ve pedagojik formasyon bilgisi yeterliliğine sahip olmakla birlikte sabırlı, özverili, hasta psikolojisine ilişkin öğrenciye nasıl davranması gerektiğini bilen, çeşitli hastalıklar hakkında bilgi sahibi olan kişiler olmaları gerekliliği düşünülebilir. Öğretmenlerin bu konulardaki ihtiyaçlarının giderilmesi adına dönem dönem seminerler düzenlenmiştir. Fakat en son yapılan seminer 2007 yılında gerçekleştirilmiştir. 2007 yılından sonra hastane okullarında göreve başlayan öğretmenlerin bu tür seminerlere katılma şansı olmamıştır. Bu açıdan bakıldığında hastane okulu öğretmenlerine yönelik bir hizmet içi eğitim programına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Işıktekiner’in (2011) yaptığı çalışmada da öğretmenler hizmet içi eğitim seminerlerine ihtiyaçları olduğunu vurgulamışlardır. Fakat yapılan araştırma sonucunda, hastane okullarında çalışan öğretmenlere yönelik, onların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilen ve öğretmenlerin öğretim uygulamalarına ve mesleki gelişmelerine katkı sağlayacak

bir eğitim programına rastlanmamıştır. Bu durum ise, gerek hastane okullarının gerekse bu okullarda çalışan öğretmenlerin ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu problemin çözümüne ilişkin öncelikle Kamişlı, Yelken & Akay'ın (2013) yaptıkları çalışma bulguları ışığında ortaya koydukları öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda, bir hizmet içi eğitim programı geliştirilmiştir.

Bu çalışmada ise geliştirilen hizmet içi eğitim programının, öğretmenlerin akademik başarı puanlarına etkisinin belirlenmesi ile uygulama öncesi-sonrasında mesleki yeterlilik düzeylerine ve programa yönelik görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Ayrıca verilen eğitimin uygulama sürecindeki etkililiğine ilişkin öğretmen düşünceleri de alınmıştır. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi; “Hastane okullarına yönelik geliştirilen hizmet içi eğitim programının öğretmenler üzerindeki etkileri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur. Alt problemler ise aşağıda verilmiştir;

1. Geliştirilen hizmet içi eğitim programının öğretmenlerin akademik başarı puanları üzerine etkisi nasıldır?
2. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitim programının uygulanma öncesinde-sonrasında mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri nasıldır?
3. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Hizmet içi eğitim programının, uygulama sürecindeki etkililiğine ilişkin öğretmen düşünceleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli yöntemi kullanılmıştır. Karasar'a (2000) göre, tarama yöntemi geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır.

Araştırmanın nicel boyutunda, geliştirilen hizmet içi eğitim programının öğretmenlerin akademik başarı puanlarına etkisini ortaya koymak için ön-deneysel yöntem kullanılmıştır. Ön-deneysel çalışma modellerinden ise “tek grup ön-test/son-test tasarımı” kullanılmıştır. Modelin simgesel görünümü Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma deseni

Deneysel Grubu	Ön testler	Uygulama	Son testler
	▪ Akademik Başarı Testi	Hizmet içi Eğitim	▪ Akademik Başarı Testi

Araştırmanın nitel boyutunda ise uygulama öncesi ve sonrasında öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunu belirlemek için mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin öğretmen görüş anketi kullanılmıştır. Ayrıca hizmet içi eğitim programına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymak amacıyla hizmet içi eğitim programına yönelik öğretmen görüş anketi ve programın uygulama sürecindeki etkinliğine ilişkin öğretmen düşüncelerini belirlemek için ise eğitim programının etkinliğini değerlendirmeye yönelik odak görüşme formu kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013–2014 öğretim yılında Ankara ilinde bulunan tüm hastane okullarında görev yapan 17 öğretmen oluşturmaktadır. Ankara ilinin seçilme nedeni ise, en fazla hastane sınıfı öğretmen grubunun bu ilde yer almasıdır. Diğer bir deyişle örneklem amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Amaçlı örneklem derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir (Büyüköztürk, 2007).

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla Akademik Başarı Testi, Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüş Anketi, Hizmet İçi Eğitim Programına ve Etkinliğine Yönelik Öğretmen Görüş Anketi ve Odak Görüşme Formu kullanılmıştır. Veri toplama araçlarıyla ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

2.3.1. Akademik Başarı Testi

Başarı testi, geliştirilen eğitici eğitimi programının öğretmenlerin akademik başarı puanları üzerine etkisinin nasıl olduğunu belirlemek amacı ile geliştirilmiştir. Başarı testi, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları kapsamında oluşturulan eğitim programının hedefleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Eğitim programı geliştirildikten sonra, her konunun kazanımlarına (hastalık bilgisi ile ilgili; 13 hedef, 56 kazanım, iletişim konusu ile ilgili; 9 hedef, 33 kazanım, öğrenme-öğretme süreci ile ilgili; 9 hedef, 30 kazanım, ölçme ve değerlendirme ile ilgili; 2 hedef, 18 kazanım) yönelik en az üç soru olmak üzere denemelik maddeler oluşturulmuştur. Denemelik maddeler oluşturulurken konu alanı uzmanlarından test maddelerinin ölçme-değerlendirme ilkelerine uygunluğu açısından yardım alınmıştır. Sorular alan uzmanları tarafından incelenmiş, önerilen düzeltmeler yapılmıştır. Fakat başarı testinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yeterli öğretmen sayısı olmadığından yapılamamıştır. Çünkü Türkiye genelinde 51 hastane okulu ve her okulda 2 öğretmen vardır. Sorular ile ilgili uzman (Dahiliye, çocuk hastalıkları, iletişim, ölçme-değerlendirme ve program geliştirme uzmanları) kanısına başvurularak, oluşturulan soru havuzundan 35 maddelik çoktan seçmeli bir başarı testi oluşturulmuştur. Başarı testinde hastalık bilgisine yönelik 15 soru, iletişim ve ölçme ve değerlendirme konularına yönelik 5 soru, öğrenme ve öğretme süreçlerine yönelik ise 10 soru yer almaktadır.

2.3.2. Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüş Anketi

Bu anket, hizmet içi eğitim eğitimi programının uygulama öncesi ve sonrasında öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunu belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilen bu anket, üçlü likert tipte (Yeterliyim- Az yeterliyim- Yetersizim) hazırlanmıştır. Anket 53 maddeden oluşmuştur.

2.3.3. Hizmet içi Eğitim Programına Yönelik Öğretmen Görüş Anketi

Hastane sınıfı öğretmenlerinin, gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programına ilişkin görüşlerini belirlemek için bu anket araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu çalışmada kullanılan anket, öğretmenlerin serbestçe cevap vermeleri istendiği için açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anket 5 açık uçlu sorudan oluşmuştur.

2.3.4. Hizmet içi Eğitim Programının Etkinliğini Değerlendirmeye Yönelik Odak Görüşme Formu

Hastane sınıfı öğretmenlerinin, gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programının, eğitim uygulamalarına, karşılaşılan problemlerin çözümüne, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağladığı katkılarına yönelik görüşleri ile programın olumsuz kısımlarına yönelik önerilerini belirlemek için odak grup görüşme tekniği kullanılmıştır. Bowling'e (2002) göre odak grup görüşmesi küçük bir grupla lider arasında yapılandırılmamış görüşme ve tartışmada grup dinamiğinin etkisini kullanma, derinlemesine bilgi edinme ve düşünce üretmedir. Krueger ise (1994) odak grup görüşmesini, bireylerin düşüncelerini serbestçe söyleyebileceği bir ortamda dikkatlice planlanmış bir tartışma olarak tanımlamaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Anket sorularının analizi SPSS programı ile çözümlenmiştir. Anketle toplanan nitel veriler üzerinde frekans, yüzde analizleri yapılmıştır. Açık uçlu sorularla ve görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde "Nitel İçerik Çözümlemesi" kullanılmıştır. Veriler üç aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar; kategorilerin tanımlanması, örneklerin verilmesi ve kodlama kurallarının önceden belirlenmesidir (Mayring, 1996). Bu analiz iki uzman tarafından yapılmış ve yazıya dökülen görüşme sonuçlarını ayrı ayrı kodlanmıştır. Soruların her biri bir tema olarak düşünülmüş ve sorulara göre yapılan kodlamalardan alt temalar oluşturulmuştur. Daha sonra uzmanların arasında görüş birliği ve görüş ayrılığı gösteren temalar tespit edilmiştir. Görüşler arasındaki uyum oranı belirlenmiştir. Bu oran, Miles & Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Güvenirlik Formülü: Görüş Birliği/ Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı (40/41). Bu durumda açık uçlu anket sorularının analizi konusunda uzmanlar arasındaki güvenilirlik 0.97 (40/(40+1)) bulunmuştur. Uzmanların kodlamalarındaki benzerlik fazladır. Bu durum kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın nicel verileri, öntest-sontest ölçümleri nedeniyle ilişkili ölçümlerden oluşmaktadır. Akademik başarı testi ön test-son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığı incelenmiştir. Çalışma grubu 30 kişiden az olduğundan dolayı normal dağılım özelliklerini belirlemek için “Shapiro-Wilk Testi” uygulanmıştır. Puanlar normal dağılım göstermediği için “Wilcoxon Signed Rank” testi uygulanmıştır. Her bir veri ile ilgili ölçümler aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

2.5. Hizmet içi Eğitim Programı ve Uygulanması

Kamışlı, Yelken & Akay’ın (2013) yaptıkları çalışma bulguları ışığında ortaya koydukları öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilen hizmet içi eğitim programı, hastalık bilgisi ile ilgili; 13 hedef, 56 kazanım, iletişim konusu ile ilgili; 9 hedef, 33 kazanım, öğrenme-öğretme süreci ile ilgili; 9 hedef, 30 kazanım, ölçme ve değerlendirme ile ilgili; 2 hedef, 18 kazanımdan oluşmaktadır. İçerik düzenleme sürecinde modüler programlama yaklaşımı temel alınmıştır. Çünkü konular, kendi içinde anlamlı bir bütünlük oluşturmaktadır. Bir sonraki konunun öğrenilmesi için, bir önceki konuyu bilme zorunluluğu yoktur. Öğrenme-öğretme sürecinde sunuş yolu stratejisi-düz anlatım tekniği, buluş yolu stratejisi, beyin fırtınası tekniği, grup çalışması tekniği kullanılmıştır. Değerlendirme sürecinde, tanılayıcı (diyagnostik), biçimlendirici (formatif) ve düzey belirleyici (summatif) değerlendirme yapılmıştır. Hizmet içi eğitim programı Ankara Özel Eğitim ve Rehberlik binasındaki seminer salonunda gerçekleşmiştir. Eğitim beş gün (50 saat) olarak planlanmıştır ve bu şekilde gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Çalışma kapsamında geliştirilen veri toplama araçları ile bulgular toplanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda alt problemlere göre verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

Bu bölümde geliştirilen hizmet içi eğitim programının öğretmenlerin akademik başarı puanları üzerine etkisinin nasıl olduğuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Aşağıda hastalık bilgisi, iletişim, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme konularına yönelik akademik başarı testi öntest-sontest puanlarına ilişkin verilere yer verilmiştir.

Çalışma grubundaki öğretmenlerin akademik başarılarına ilişkin öntest-sontest ölçümleri arasındaki farkın incelenmesi için ilişkili gruplar t-testi analizi uygulanması düşünülmüş ve bu testin varsayımları kontrol edilmiştir. Hastalık bilgisi akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Hastalık bilgisi akademik puanlara yönelik normallik testi

	Shapiro-Wilk		
	Test İstatistiği	sd	p
Akademik Başarı Öntest	,876	17	,052
Akademik Başarı Sontest	,862	17	,020*

*p< 0.5

Tablo 2’de görüldüğü gibi varsayımların kontrolleri sırasında normal dağılım [Döntest(17)= .876, p> .05 ve Dsontest(17)= .862, p< .05] varsayımı sağlanamadığından Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Wilcoxon Testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Hastalık bilgisi akademik başarı puanlarına yönelik wilcoxon testi sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Akademik Başarı Sontest -	Negatif Sıra	0	,00	,00	-3,646	,000
Akademik Başarı Öntest	Pozitif Sıra	17	9,00	153,00		
	Eşit	0	-	-		

*p< 0.5

Tablo 3’e göre çalışma grubundaki öğretmenlerin hastalık bilgisine yönelik akademik başarılarına ilişkin öntest-sontest ölçümleri sıra ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark, pozitif sıralar diğer ifadeyle sontest ölçümleri lehine elde edilmiştir [Z=-3.646, p< .05]. Ortalama değerlerine bakıldığında çalışma

grubunun öntest puanlarının $SS_{\text{öntest}}=1.53153$, $\bar{X}_{\text{öntest}}=9.2941$ olduğu, sontest puanlarının $SS_{\text{sontest}}=1.05370$, $\bar{X}_{\text{sontest}}=13.1176$ olduğu görülmektedir.

İletişim bilgisi akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İletişim boyutu akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi

	Shapiro-Wilk		
	Test İstatistiği	sd	p
Akademik Başarı Öntest	,591	17	,000*
Akademik Başarı Sontest	,642	17	,000*

*p< 0.5

Tablo 4'te görüldüğü gibi varsayımların kontrolleri sırasında normal dağılım [$D_{\text{öntest}}(17)=.591$, $p<.05$ ve $D_{\text{sontest}}(17)=.642$, $p<.05$] varsayımı sağlanamadığından Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Wilcoxon Testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İletişim boyutu akademik başarı puanlarına yönelik wilcoxon testi sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Akademik Başarı Sontest -	Negatif Sıra	0	,00	,00	-2.333	,020
Akademik Başarı Öntest	Pozitif Sıra	11	3,50	21,00		
	Eşit	6	-	-		

*p< 0.5

Tablo 5'te gösterildiği gibi çalışma grubundaki öğretmenlerin iletişim bilgisi akademik başarılarına ilişkin öntest-sontest ölçümleri sıra ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark, pozitif sıralar diğer ifadeyle sontest ölçümleri lehine elde edilmiştir [$Z=-2.333$, $p<.05$]. Ortalama değerlerine bakıldığında çalışma grubunun öntest puanlarının $SS_{\text{öntest}}=.72761$, $\bar{X}_{\text{öntest}}=4.1765$ olduğu, sontest puanlarının $SS_{\text{sontest}}=.50730$, $\bar{X}_{\text{sontest}}=4.5802$ olduğu görülmektedir.

Öğrenme-öğretme akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrenme-Öğretme boyutu akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi

	Shapiro-Wilk		
	Test İstatistiği	sd	p
Akademik Başarı Öntest	,924	17	,225
Akademik Başarı Sontest	,871	17	,028*

*p< 0.5

Tablo 6'da görüldüğü gibi varsayımların kontrolleri sırasında normal dağılım [$D_{\text{öntest}}(17)=.924$, $p>.05$ ve $D_{\text{sontest}}(17)=.871$, $p<.05$] varsayımı sağlanamadığından Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Wilcoxon Testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrenme-Öğretme boyutu akademik başarı puanlarına yönelik wilcoxon testi sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Akademik Başarı Sontest -	Negatif Sıra	0	,00	,00	-3.537	,000*
Akademik Başarı Öntest	Pozitif Sıra	16	8,50	136,00		
	Eşit	1	-	-		

*p< 0.5

Çalışma grubundaki öğretmenlerin öğrenme-öğretme boyutu akademik başarılarına ilişkin öntest-sontest ölçümleri sıra ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark, pozitif sıralar diğer ifadeyle sontest ölçümleri lehine elde edilmiştir [$Z=-3.537$, $p<.05$]. Ortalama değerlerine bakıldığında çalışma grubunun öntest puanlarının $SS_{\text{öntest}}=1.32565$, $\bar{X}_{\text{öntest}}=5.4118$ olduğu, sontest puanlarının $SS_{\text{sontest}}=.78591$, $\bar{X}_{\text{sontest}}=8.3529$ olduğu görülmektedir.

Ölçme-değerlendirme akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Ölçme-Değerlendirme boyutu akademik başarı puanlarına yönelik normallik testi

	Shapiro-Wilk		
	Test İstatistiği	sd	p
Akademik Başarı Öntest	,716	17	,000*
Akademik Başarı Sontest	,814	17	,003*

*p< 0.5

Tablo 8’de görüldüğü gibi varsayımların kontrolleri sırasında normal dağılım [Döntest(17)= .716, p< .05 ve Dsontest(17)= .814, p< .05] varsayımı sağlamadığından Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Wilcoxon Testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Ölçme-Değerlendirme boyutu akademik başarı puanlarına yönelik wilcoxon testi sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Akademik Başarı Sontest -	Negatif Sıra	0	,00	,00	-3.276	,001*
Akademik Başarı Öntest	Pozitif Sıra	12	6,50	78,00		
	Eşit	5	-	-		

*p< 0.5

Tablo 9’da görüldüğü gibi deney grubundaki öğretmenlerin akademik başarılarına ilişkin öntest-sontest ölçümleri sıra ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark, pozitif sıralar diğer ifadeyle sontest ölçümleri lehine elde edilmiştir [Z=-3.276, p< .05]. Ortalama değerlerine bakıldığında çalışma grubunun öntest puanlarının $SS_{\text{öntest}}=.84887$, $\bar{X}_{\text{öntest}}=1.7059$ olduğu, sontest puanlarının $SS_{\text{sontest}}=.79982$, $\bar{X}_{\text{sontest}}=2.5294$ olduğu görülmektedir.

3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin Çocuklarda Görülen Hastalıklar Hakkında Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerine yönelik bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Çocuklarda Görülen Hastalıklar Hakkında Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Çocuklarda Görülen Hastalıklar	Yeterince Bilgiliyim		Az Bilgiliyim		Bilgi Sahibi Değilim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
Akdeniz Anemisi	3	14	10	3	4	
Lösemi	12	14	3	3	2	
Lenfoma	8	13	6	4	3	
Hodgkin	6	12	6	5	6	
Hemofili	9	13	6	4	2	
Kronik Romatizmal Hastalıkları	4	13	10	4	3	
Konjental Kalp Hastalıkları	4	10	9	7	4	
Diabet (Şeker)	10	16	5	1	2	
Guatr	8	16	6	1	3	
Kronik Enfeksiyon Hastalıkları	8	12	5	5	4	
Hepatit A,B,C	12	14	4	3	1	
Epilepsi	7	12	7	5	3	
Kronik Böbrek Hastalıkları	5	13	10	4	2	
Astım	4	13	11	4	2	
Akdeniz Ateşi	2	13	9	4	6	
Malign Hastalıklar	3	14	6	3	8	
Alerjik Hastalıklar	6	13	9	4	2	

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenlerin hastalık bilgisi konusuna ilişkin bilgi düzeyindeki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerinin, ön uygulama-son uygulama bulguları incelendiğinde, olumlu yönde bir artış gösterdiği görülmektedir. Bu artış bazı hastalıklarda yüksek düzeyde seyrederken (Akdeniz anemisi, kronik romatizmal hastalıklar, kalp hastalıkları, astım, akdeniz ateşi, malign hastalıklar vb), bazı hastalıklarda ise (Lösemi, hepatit) daha düşük düzeydedir.

Öğretmenlerin hastane okullarında çocukların hastalıklarına yönelik karşılaşılabilecekleri durumlara ilişkin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Hastane Okullarında Çocukların Hastalıklarına Yönelik Karşılaşılabilecekleri Durumlara İlişkin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Çocukların Hastalık Durumlarına İlişkin Hastane Sınıflarında Karşılaşılabileceği Durumlar	Yeterliyim		Az Yeterliyim		Yetersizim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
Hemofili Hastası Olan Bir Çocukla Çalışırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Konusunda	11	14	3	3	4	
Konjental Kalp Hastalığı Olan Bir Çocuğun Rahatsızlanması Durumunda Acil Yapılması Gerekenler Konusunda	2	10	9	7	6	
Şeker Hastası Bir Çocukla Çalışırken Dikkat Edilmesi Gerekenler Konusunda	9	14	7	3	1	
Şeker Hastası Bir Çocukla Çalışırken Çocukta Meydana Gelen Şeker Düzeyi Bozukluklarının Belirtilerini Fark Etme Konusunda	7	12	7	5	3	
Enfeksiyon Hastalıklarından Korunmak İçin Gereken Önlemleri Alma Konusunda	10	13	5	4	2	
Epilepsi Nöbeti Geçiren Bir Çocuğa İlk Müdahale Yapma Konusunda	2	14	9	3	6	
Alerjik Bir Hastalıktan Dolayı Hastane De Yatan Bir Çocukla Sınıfta Çalışırken Dikkat Edilmesi Gerekenler Konusunda	5	12	10	5	2	

Tablo 11’e bakıldığında öğretmenlerin hastalık bilgisi konusuna ilişkin uygulama düzeyindeki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinde, eğitim sonrası olumlu yönde bir artış görülmektedir. Bu artış bazı hastalıklar ile ilgili durumlarda yüksek düzeyde seyrederken (Konjental kalp hastalığı, epilepsi), bazı hastalıklarda ise (Hemofili, şeker, enfeksiyon hastalıkları) daha düşük düzeydedir.

Öğretmenlerin hastane okullarında iletişim boyutuna yönelik karşılaşılabilecekleri durumlara ilişkin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin İletişim Boyutunda Hastane Sınıflarında Karşılaşılabilecek Durumlara Hakkında Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

İletişim Boyutunda Hastane Sınıflarında Karşılaşılabilecek Durumlar	Yeterliyim		Az Yeterliyim		Yetersizim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
Hasta Çocuklar İle İletişim Kurma Konusunda	15	17	2			
Hasta Çocukla Yaşanabilecek Olası Bir İletişim Problemini Çözme Konusunda	14	16	3	1		
Hasta Çocukların Aileleri İle İletişim Kurma Konusunda	17	17				
Hasta Çocukların Aileleri İle Yaşanabilecek Olası Bir İletişim Problemini Çözme Konusunda	15	16	2	1		
Hastane Personeli İle İletişim Kurma Konusunda	15	17	2			
Hastane Personeli İle Yaşanabilecek Olası Bir İletişim Problemini Çözme Konusunda	17	17				

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretmenlerin iletişim boyutu konusuna ilişkin yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerinde, ön uygulama-son uygulama bulguları incelendiğinde, genel olarak olumlu yönde bir artış görülmektedir. Bazı durumlarda ise (“Hasta Çocukların Aileleri İle İletişim Kurma Konusunda” ve “Hastane Personeli İle Yaşanabilecek Olası Bir İletişim Problemini Çözme Konusunda”) değişiklik olmamıştır.

Öğretmenlerin hastane okullarında materyal geliştirme konusuna ilişkin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Materyal Geliştirme Konusuna İlişkin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Materyalleri Geliştirme Konuları	Yeterliyim		Az Yeterliyim		Yetersizim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
Çalışma Yaprakları Hazırlama	12	15	2	2	3	
Kavram Haritası Oluşturma	8	10	9	7		
Dijital Materyal Geliştirme	5	9	9	8	3	
Elle Materyal Geliştirme	14	16	3	1		

Tabloda 13'te fark edildiği gibi öğretmenlerin materyal geliştirme konusuna ilişkin yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerinde, ön uygulama-son uygulama bulguları incelendiğinde, olumlu yönde bir artış görülmektedir.

Öğretmenlerin hastane okullarında strateji, yöntem ve teknikleri kullanma konusuna ilişkin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Strateji, Yöntem ve Teknikleri Kullanma Konusuna İlişkin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Strateji, Yöntem Ve Teknikler	Yeterliyim		Az Yeterliyim		Yetersizim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
Buluş Yolu Öğrenme Stratejisi	7	10	6	7	4	
Sunuş Yolu Öğrenme Stratejisi	8	14	5	3	4	
Araştırma Ve İnceleme Yolu Stratejisi	11	13	3	4	3	
Drama	8	12	6	5	3	
Yapılandırıcılık	9	11	3	6	5	
İnternet Temelli	7	11	8	6	2	
Bireysel Öğretim	12	15	3	2	2	
Eğitsel Oyunlar	12	17	5			

Tablo 14'te belirtildiği gibi hastane okullarında strateji, yöntem ve teknikleri kullanma konusuna ilişkin görüşlerinde, ön uygulama-son uygulama bulguları incelendiğinde, olumlu yönde bir artış görülmektedir.

Öğretmenlerin hastane okullarında ölçme-değerlendirme tekniklerini hazırlama ve kullanma konusuna ilişkin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Tekniklerini Hazırlama ve Kullanma Konusu Hakkında Mesleki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Ölçme-Değerlendirme Teknikleri Hazırlama ve Kullanma Durumları	Yeterliyim		Az Yeterliyim		Yetersizim	
	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f	Ön Uyg. f	Son Uyg. f
1. Çoktan Seçmeli Testler Hazırlama	9	11	6	6	2	
2. Doğru Yanlış Soruları Oluşturma	12	13	3	4	2	
3. Eşleştirme Soruları Oluşturma	10	12	4	5	3	
4. Tamamlama, Boşluk Doldurma Testi Hazırlama	9	11	6	5	2	1
5. Performans Ödevleri Hazırlama	8	12	7	3	2	2
6. Portfolyo Değerlendirme Yapma	5	8	9	7	2	2
7. Proje Oluşturma	6	8	6	6	5	3
8. Drama tekniğini kullanma	8	12	6	2	3	3
9. Görüşme yapma	13	15	2	2	2	
10. Grup Ve/Veya Akran Değerlendirmesi	9	11	6	5	2	1
11. Kendi Kendini Değerlendirme	10	12	4	3	3	2

Tablo 15'te ifade edildiği gibi öğretmenlerin ölçme-değerlendirme tekniklerini hazırlama ve kullanma konusuna ilişkin yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin, ön uygulama-son uygulama bulguları incelendiğinde, olumlu yönde değiştiği görülmektedir.

Hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin, genel olarak bakıldığında, hastalık bilgisi, iletişim, ölçme-değerlendirme ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinde, eğitim öncesi ve sonrasına göre, olumlu yönde bir artış görülmektedir. Bu artış hastalık bilgisi konusunda yüksek düzeyde seyrederken, iletişim, öğrenme-öğretme durumu ve ölçme-değerlendirme konusunda daha düşük düzeydedir.

3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

Hizmet içi eğitim programının öğretmenlere sağladığı katkılara yönelik bulgular Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Eğitimin Öğretmenlere Sağladığı Katkılara İlişkin Betimsel İstatistikler (n:17)

Sağlanan Katkı	f	%
Yeni Kazanımlar edinme	17	100
Bir araya gelme şansı yakalama	9	52,9
Sorunlarımızı dile getirme şansı yakalama	7	41,2
Önemsendiğimizi hissetme	5	29,4

Tablo 16'da görüldüğü gibi hastane sınıfı öğretmenleri eğitimin katkısına yönelik sorulara çoğunlukla, yeni kazanımlar elde etme, bir araya gelme şansı yakalama şeklinde cevap vermişlerdir.

Öğretmenlerin eğitim ile ilgili olumlu görüşlerine yönelik bulgular Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Eğitime Yönelik Olumlu Görüşlerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n:17)

Olumlu Düşünceler	f	%
Bilgilerin güncellenmesi	17	100
Bir araya gelme şansı yakalama	9	52,9
Sorunlarımızı dile getirme şansı yakalama	7	41,8
Önemsendiğimizi hissetme	5	29,4
Tecrübelerimiz ile yeni bilgilerimizi birleştirme şansı yakalama	4	23,5
Yeni kazanımların hastane uygulamalarında yararlı olacağına inanma	4	23,5

Tablo 17'de görüldüğü gibi hastane sınıfı öğretmenleri eğitim ile ilgili olumlu görüşlerine yönelik sorulara çoğunlukla, bilgilerin güncellenmesi ve bir araya gelme şansı yakalama şeklinde cevap vermişlerdir.

Öğretmenlerin eğitim ile ilgili olumsuz görüşlerine yönelik bulgular Tablo 18'te verilmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Eğitime Yönelik Olumsuz Görüşlerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n:17)

Olumsuz Düşünceler	f	%
Zamanın Kısa Olması	8	47,1
Yönetimsel Sorunlar	7	41,2

Tablo 18'te ifade edildiği gibi hastane sınıfı öğretmenleri, zaman kısa olması ve yönetimsel sorunlar şeklinde eğitimle ilgili olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir.

3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

Bu bölümde hizmet içi eğitim programının, uygulama sürecindeki etkililiğine ilişkin öğretmen düşünceleri neler olduğuna yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Hizmet içi eğitim programının, öğretmenlere 2013–2014 eğitim uygulamalarında sağladığı katkılara yönelik bulgular Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Eğitimin Öğretmenlere Sağladığı Katkılara İlişkin Betimsel İstatistikler (n:5)

Eğitimin Sağladığı Katkılar	f	%
Hastalık Bilgisi konusunda ihtiyaç duyulan bilgilerin kazanma	5	100
Hastalık konusunda öğrenilen pratik bilgileri uygulamada kullanma	5	100
Hasta çocuklarla daha iyi iletişim kurmayı sağlama	5	100
Hasta çocukların aileleri ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama	5	100
Hastane personeli ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama	5	100
Eğitim materyali geliştirme	3	60
Yatak başı eğitim süreci planlamada rehberlik etme	2	40
Süreç değerlendirmeye yönelik materyal geliştirme	2	40
Öğretmenlik performansını ölçme	1	20

Tablo 19’da görüldüğü gibi hastane sınıfı öğretmenleri eğitimin katkılarına yönelik sorulara çoğunlukla, hastalık bilgisi konusunda ihtiyaç duyulan bilgilerin kazanma, hastalık konusunda öğrenilen pratik bilgileri uygulamada kullanma, hasta çocuklarla daha iyi iletişim kurmayı sağlama, hasta çocukların aileleri ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama, hastane personeli ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama ve eğitim materyali geliştirme şeklinde cevap vermişlerdir.

Eğitimin hastane okullarında karşılaşılan problemlerin çözümüne sağladığı katkılara yönelik bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Eğitimin Öğretmenlerin Karşılaştıkları Problemlerin Çözümüne Sağladığı Katkılara İlişkin Betimsel İstatistikler (n:5)

Eğitimin Problemlerin Çözümüne Sağladığı Katkılar	f	%
Öğrenci ile yaşanan problemlerin çözümünde rehberlik etme	5	100
Eğitim planlamalarında yaşanan problemlerin çözümünde rehberlik etme	4	80
Hastane personeli ile yaşanan problemlerin en aza indirilmesine katkı sağlama	4	80
Eldeki imkânlar doğrultusunda eğitim materyali geliştirme konusunda farkındalık sağlama	2	40

Tablo 20’de görüldüğü gibi hastane sınıfı öğretmenleri eğitimin karşılaştıkları problemlerin çözümüne sağladığı katkılar ile ilgili görüşlerine yönelik sorulara çoğunlukla, öğrenci ile yaşanan problemlerin çözümünde rehberlik etme, eğitim planlamalarında yaşanan problemlerin çözümünde rehberlik etme ve hastane personeli ile yaşanan problemlerin en aza indirilmesine katkı sağlama şeklinde cevap vermişlerdir.

Eğitimin öğretmenlerin mesleki gelişimine sağladığı katkılara yönelik bulgular Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Eğitimin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Sağladığı Katkılara İlişkin Betimsel İstatistikler (n:5)

Eğitimin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimine Sağladığı Katkılar	f	%
Mesleki açıdan eksik bilgilerin tamamlanması	5	100
Daha fazla araştırma yapma yönünden motivasyon sağlanması	4	80
Yapılan işin öneminin bir kez daha farkına varılması	3	60
Hasta öğrenciler ve aileleri ile iletişim kurma	2	40

Tablo 21’de ifade edildiği gibi hastane sınıfı öğretmenleri, eğitimin mesleki gelişimlerine sağladığı katkılara ilişkin olarak, mesleki açıdan eksik bilgilerin tamamlanması daha fazla araştırma yapma yönünden motivasyon sağlanması ve yapılan işin öneminin bir kez daha farkına varılması şeklinde eğitimle ilgili görüşlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, “Bu eğitim yeniden veriliyor olsa neler yapılmasını isterdiniz?” sorusu sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Eğitim Sürecine Yönelik Görüşlerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n:5)

Eğitim Sürecine Yönelik Öneriler	f	%
Sürenin daha uzun tutulması	5	100
Süreçte daha fazla uygulamaya yer verilmesi	5	100
Eğitimde daha fazla materyale yer verilmesi	4	80
Eğitimlerin rutine bindirilmesi	4	80
Eğitimlerin yayın haline getirilmesi	3	60
Hastane okulları ile ilgili yasal mevzuatı bilen bir bakanlık yetkilisinin bu tür eğitimlere katılması	2	40
Eğitimin uygulamalı olarak hastane okullarında verilmesi	1	20

Tablo 22’de görüldüğü gibi öğretmenler çoğunlukla, eğitim sürecine yönelik önerilerine ilişkin görüşlerini, sürenin daha uzun tutulması, süreçte daha fazla uygulamaya yer verilmesi, eğitimde daha fazla materyale yer verilmesi, eğitimlerin rutine bindirilmesi ve eğitimlerin yayın haline getirilmesi şeklinde ifade etmişlerdir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin, hastalık bilgisi, iletişim, ölçme-değerlendirme ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik akademik başarı puanları ve mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri eğitim sonrası olumlu yönde artış göstermiştir. Bu konular öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmiştir ve öğretmenler kendileri bu konularda eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan eğitimin, öğretmenlerin akademik başarısını ve mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini olumlu yönde etkilemesi beklenen sonuç olarak görülmektedir. Ayrıca bu sonuç uygulanan eğitimin etkili olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Mezun oldukları üniversitede ve daha sonra meslek yaşamlarında bu konuda eğitim almamış öğretmenlerin, ihtiyaç duydukları konularda eğitim almalarının bu başarıya katkı sağladığı düşünülmektedir. Eğitim sonrası öğretmen görüşleri de eğitimin akademik gelişimlerine katkı sağladığı yönündedir. Eğitim sırasındaki ifadeleri ise yeni bilgiler

öğrendikleri ve mesleki gelişimlerine katkı sağladığı şeklindedir. Meslek hayatını sürdüren öğretmenlerin, yeni bilgi teknolojilerine uyum sağlamalarında ve kendilerini sürekli geliştirmelerinde, hizmet içi eğitim programlarının büyük katkısı olduğu düşünülmektedir. Dolunay (2002), García (2004), Gökdere & Çepni (2003), Kayabaş (2008), Uçar & İpek (2006), Uşun & Cömert'in (2003) yaptıkları çalışmalarda, hizmet içi eğitimin gerekliliğine ve önemine vurgu yapmışlardır.

Genel olarak eğitim programına ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında, eğitimin kendileri için çok faydalı olduğu, olumlu geçtiği, yeni bilgiler kazandıkları şeklinde düşünceleri oldukları görülmektedir. Bu öğretmen görüşlerini, gerek akademik başarı testi, gerekse mesleki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüş anketi sonuçları desteklemektedir. Hizmet içi eğitim programlarının, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerinde, büyük katkısı olduğu düşünülmektedir (Dolunay, 2002; García, 2004; Gökdere & Çepni 2003). Öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarının önemini farkında olmaları, ifade ettikleri olumlu görüşlerin nedeni olarak varsayılabilir.

Araştırma bulgularına bakıldığında hizmet içi eğitim programının öğretmenlere, mesleki açıdan ihtiyaç duyulan bilgilerin kazanma ve bu bilgileri uygulamada kullanma, hasta çocuklar, aileleri ve hastane personeli ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama ve eğitim materyali geliştirme konularında katkı sağladığı görülmektedir. Ayrıca gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programının, öğrenci ve hastane personeli ile yaşanan problemlerin çözüm sürecine olumlu etki yaptığı görülmüştür. Eğitim içeriğinin, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda oluşturulmasının bu olumlu sonuçların çıkmasının ana nedeni olarak varsayılabilir. Hastane okullarında çalışan öğretmenlerin, gerek mezun oldukları üniversitede gerekse meslek yaşamlarında bu konularda yeterli eğitim almadıkları görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilen hizmet içi eğitim programının olumlu katkı sağlaması beklenen bir sonuç olarak görülebilir. Ayrıca her geçen gün toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasal, teknolojik alanlara ait bilgilerde hızlı ve önemli değişimler olmaktadır. Her alandaki bu hızlı değişimler, meslekler, iş tanımları, gereksinim duyulan beceriler gibi toplumsal yaşamın birçok alanında ihtiyaç duyulan insan niteliklerinin, sürekli olarak değişmesini zorunlu kılmıştır. Bunun sonucu olarak öğretmenlerin kendilerini sürekli geliştirmeleri ve yeni bilgi teknolojilerine uyum sağlamaları gerekmektedir. Hizmet içi eğitim programlarının ise öğretmenlerin, yeni bilgi teknolojilerine uyum sağlamalarında ve kendilerini sürekli geliştirmelerinde, büyük katkısı olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar da bu fikri destekler nitelikte olup, hizmet içi eğitim programlarının gerekliliğine ve önemine vurgulamışlardır (Dolunay, 2002; García, 2004; Gökdere & Çepni 2003; Kayabaş, 2008). Sonuç olarak bu tür hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve yeni bilgi teknolojilerine uyum sağlamaları adına önemli görülmektedir.

Öğretmenler, eğitim sürecinin daha uzun tutulması, süreçte daha fazla uygulamaya ve materyale yer verilmesi, eğitimlerin rutine bindirilmesi ve eğitimlerin yayın haline getirilmesi konularında önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin bu önerilerde bulunmalarında, geliştirilen ve uygulanan hizmet içi eğitim programının gerek öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ve mevcut problemlerin çözümüne katkı sağlamasının gerekse interaktif geçmesinin etkisi olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitim programı sürecinde yeni ve pratik bilgiler kazanmaları, bilgi ve deneyimlerini paylaşma şansı yakalamaları, bu eğitimin sürecinin daha uzun süreler için planlanması ve daha fazla uygulama içermesini istemelerinin nedeni olarak görülebilir.

Sonuç olarak hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin, hastalık bilgisi, iletişim, ölçme-değerlendirme ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik mesleki yeterlilik algılarında ve akademik başarı puanlarında, eğitim öncesi ve sonrasına göre, olumlu yönde bir artış görülmektedir. Bu sonuç, gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programının öğretmenlerin gelişimleri için etkili olduğunun bir göstergesi olarak düşünülebilir. Meslek hayatını sürdüren öğretmenlerin, yeni bilgi teknolojilerine uyum sağlamalarında ve kendilerini sürekli geliştirmelerinde, hizmet içi eğitim programlarının büyük katkısı olduğu ifade eden birçok çalışma vardır. García (2004), Uçar ve İpek (2006) & Kayabaş (2008) yaptıkları çalışmalarda, hizmet içi eğitimin gerekliliğine ve önemine

vurgulamışlardır. Bundan dolayı bu tür hizmet içi eğitim programlarının devam ettirilmesi, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarının karşılamaları adına önemli görülmektedir.

Aşağıda araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programının, hastane okulu öğretmenlerinin, hastalık bilgisi, iletişim, öğrenme-öğretme süreci, ölçme-değerlendirme konusuna yönelik akademik başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programı sonrası öğretmenlerin, hastalık bilgisi, iletişim, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme konusunda yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin, olumlu yönde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programının öğretmenlere, yeni kazanımlar edinme, biraya gelme şansı yakalama, sorunlarımızı dile getirme şansı yakalama, önemsendiğini hissetme yönünde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programının öğretmenlere, bilgilerin güncellenmesi, biraya gelme şansı yakalama, sorunlarımızı dile getirme şansı yakalama, önemsendiğini hissetme, tecrübeler ile yeni bilgileri birleştirme şansı yakalama, yeni kazanımların uygulamada yararlı olma konularında olumlu katkıları olduğu yargısına ulaşılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programının öğretmenlere, hastalık bilgisi konusunda ihtiyaç duyulan bilgilerin kazanma, hastalık konusunda öğrenilen pratik bilgileri uygulamada kullanma, hasta çocuk, aile ve hastane personelleri ile daha iyi iletişim kurmayı sağlama ve eğitim materyali geliştirme açısından katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programının öğretmenlere, öğrenci ile ve eğitim planlamalarında yaşanan problemlerin çözümünde rehberlik etme ve hastane personeli ile yaşanan problemlerin en aza indirilmesi konularında olumlu katkıları olduğu yargısına ulaşılmıştır.

- Hizmet içi eğitim programının, mesleki açıdan eksik bilgilerin tamamlanması daha fazla araştırma yapma yönünden motivasyon sağlama ve yapılan işin öneminin farkına varılması konularında öğretmenlerin mesleki gelişimine olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

- Uygulanan hizmet içi eğitim programı süresinin daha uzun tutulması, süreçte daha fazla uygulamaya ve materyale yer verilmesi, eğitimlerin rutine bindirilmesi ve yayın haline getirilmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

5. Öneriler

- Hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin, hastalık bilgisi, iletişim, ölçme-değerlendirme ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik mesleki yeterlilik algılarında ve akademik başarı puanlarında, eğitim öncesi ve sonrasına göre, olumlu yönde bir artış görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişimine faydalı olduğu düşünülen bu çalışmada olduğu gibi zaman zaman öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları belirlenerek periyodik zamanlarda hizmet içi eğitim programları düzenlenmesi önerilmektedir.

- Hastane okullarının daha çok tanınması ve olası problemlerine çözüm üretebilmek için gerek betimsel gerekse deneysel araştırma yapılması önerilmektedir.

- Bu çalışmada, gerek bütçe yetersizliği gerekse resmi izin alınması konularında yaşanan sıkıntılardan dolayı sadece Ankara ilinde görev yapan öğretmenlere bir haftalık hizmet içi eğitim verilebilmiştir. Tüm öğretmenleri kapsayan ve daha fazla uygulama içeren eğitim programlarının geliştirilmesini hedefleyen araştırmalar planlanması önerilmektedir.

- Yapılan çalışma sürecinde hastane okullarında görev yapan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun sınıf öğretmenliği mezunu oldukları görülmektedir. Eğitim fakülteleri ile iletişim kurularak sınıf öğretmenliği bölümü dersleri arasına hastane okulları ile ilgili dersler konulabilir. Hatta öğrencilerin bu okullarda staj yapması sağlanabilir.

- Her hastane okulu, iki norm kadroya sahiptir. Yalnız buldukları hastanenin yapısına bağlı olarak, öğrenci sayısı değişkenlik göstermektedir. Okulların öğrenci sayısı dikkate alınarak norm kadrolar tekrar düzenlenebilir.

- Türkiye genelinde hastane sınıflarında çalışan tüm öğretmenleri kapsayan bir e-posta grubunun oluşturulması, öğretmenlerin online iletişim kurmalarına ve deneyimlerini paylaşmalarına destek sağlayabilir.

- Yapılan bu araştırma süreci boyunca, Milli Eğitim Bakanlığı ile sürekli irtibat halinde bulunulmuştur. Bu iletişim araştırma sürecine olumlu katkı sağlamıştır. Araştırmacıların, yapacakları çalışmalarda Milli Eğitim Bakanlığı ile iletişim kurmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, S. (1992). *Hasta Çocuk ve Ailelerinin Sağlık Personeli ile İletişim Boyutları*. Yüksek Lisans Tezi, Ana-Çocuk Sağlığı, İstanbul.
- Baykoç, N. (2006). *Hastanede Çocuk ve Genç*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Bowling, A. (2002). *Research Methods in Health: Investigating Health and Health Services*. Philadelphia, PA: McGraw-Hill House.
- Butler, RW. & Mulhern, RK. (2005). Neurocognitive Interventions for Children and Adolescents Surviving Cancer. *J. Pediatr. Psychol*, 30, 65-78.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dolunay, A.B. (2002). Farklı Lise Öğretmenleri Üzerinde Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, Ankara, 55(1), 51-62.
- Eiser, C., Hill JJ. & Vance YH (2002). Examining The Psychological Consequences Of Surviving Childhood Cancer: Systematic Review As A Research Method İn Pediatric Psychology. *Journal Of Pediatric Psychology*. 25(6), 449-460.
- Elçigil, A. (2007). Kanserli çocuk okula gidebilir mi? *Ç.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 11 (2).
- Erdogan, A. & Karaman, G. M. (2008). Kronik Ve Ölümcül Hastalığı Olan Çocuk ve Ergenlerde Ruhsal Sorunların Tanınması ve Yönetilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 244- 252.
- Fazlıoğlu, K., Hocaoğlu, Ç. & Sönmez, M. F. (2010). Çocukluk Çağı Epilepsisinin Aileye Etkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(2), 190-205
- Garcia, R.A. (2004). The Difficult Relationship Between Theory and Practice In an In-Service Course For Science Teachers. *Int. J. Science Education*, 10(26), 1223-1245.
- Gökdere, M. & Çepni, S. (2003). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Fen Öğretmenlerinin Eğitimine Yönelik Bir Model Önerisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3 (2).
- Gönener, D. & Görak, G. (2009). Okul Yaş Grubu Çocukların Hastane ve Hastalığı ile İlgili Bilgilendirme Durumlarının Endişe Kaynakları ile Etkileşimi. *Gaziantepe Tıp Dergisi*. 15 (1), 41-48.
- Işıktekiner, S. & Altun, S. (2011). Hastane Okullarındaki Sorunlar ve Yaşantılar, *Eğitim ve Bilim*, 36, 161.
- Kamışlı, H., Yelken, Yanpar, T. & Akay, C. (2014). Hastane Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 321-351.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayabaş, Y. (2008). Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimde Yetiştirilmesinin Önemi ve Esasları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(12), 9-32
- Krueger, R.A. (1994). *Focus Groups: A Practical Guide For Applied Research*. London: SAGE.
- Lähteenmäki PM., Huostila J., Hinkka & S, Salmi TT. (2002). Childhood Cancer Patients At School. *European Journal Of Cancer*, 38(9), 1227-1240.
- Mayring, P. (1996). *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş*. (Çev: A. Gümüş & M., S. Durgun). Adana: Baki Kitabevi.
- Miles, M. & Huberman, A. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Source Book* (2nd Ed.), Thousand Oakes: Sage Publications.
- Ness, KK., Mertens, AC. & Hudson, MM. (2005). Limitations On Physical Performance and Daily Activities Among Long-Term Survivors Of Childhood Cancer. *Annals Of Internal Medicine*, 143, 639-647.
- Patenaude, AF. & Kupst MJ. (2005). Psychosocial Functioning in Pediatric. *Journal of Pediatric Psychology*. 30, 9-27.
- Prevatt, F., Heffer, RW. & Lowe, PA. (2000). A Review of School Reintegration Programs for Children with Cancer. *Journal of School Psychology*, 38 (5), 447-467.
- Uçar, R. & C. İpek. (2006). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 34-53.

- Uşun, S. ve Cömert, R. (2003) Okul Öncesi Öğretmenlerde Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı. G.Ü., *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 125-138.
- Vance, YH. & Eiser, C. (2002). The School Experience of The Child with Cancer. *Child: Care, Health & Development*. 28,1,5-19.
- Vannatta, K., Gartstein, MA. & Short, A. (1998). A Controlled Study of Peer Relationships of Children Surviving Brain Tumors: Teacher, Peer, and Self Ratings. *Journal Of Pediatric Psychology*. 23(5), 279-287.

Citation Information

Kamışlı, H., Yanpar Yelken, T. & Akay, C. (2016) Hastane Okullarına Yönelik Geliştirilen Eğitici Eğitimi Programının Öğretmenler Üzerindeki Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 141-155.